

Hältingbergetin metsien kartoitusraportti

Kansikuva. Kalliometsää.

Kartoitus ja raportointi: Helmi Köykkä

24.10.2026

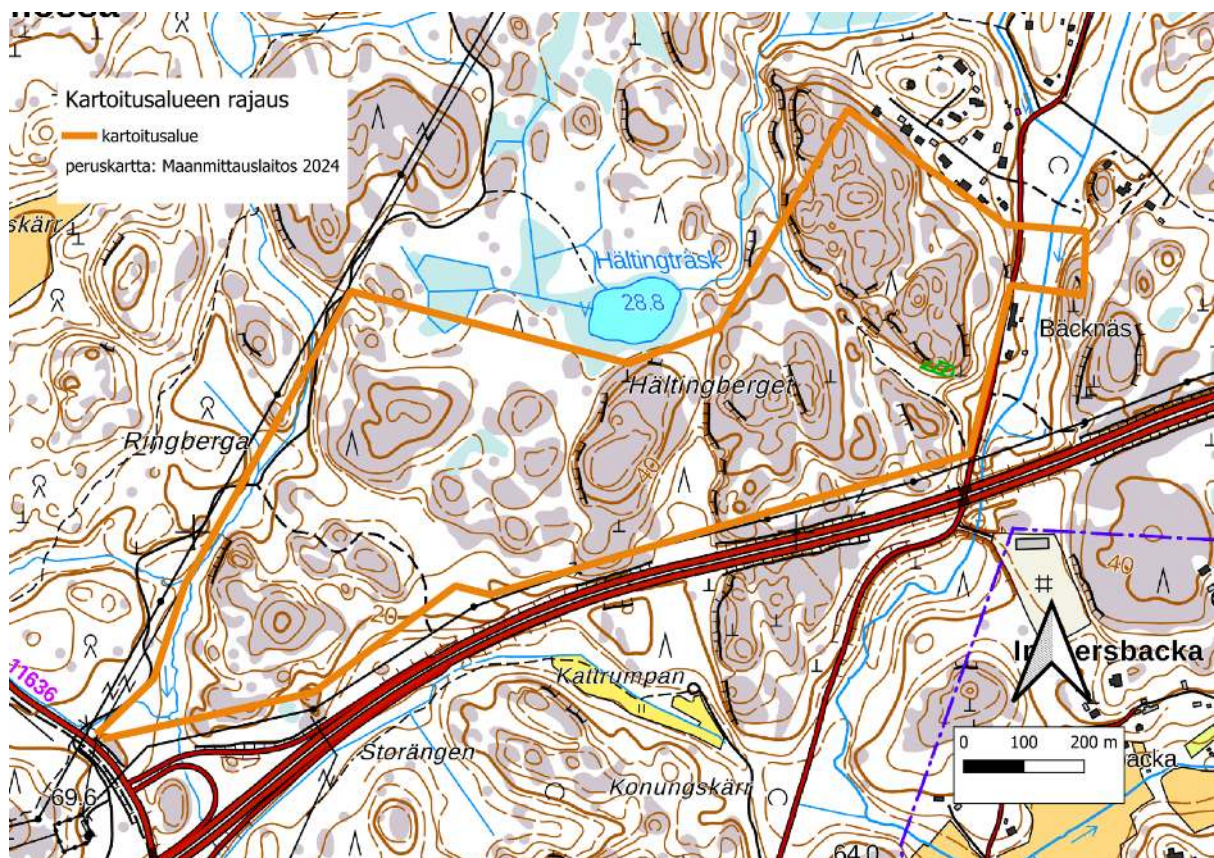
Kuvat sijaintitunnisteineen:

https://drive.google.com/drive/folders/1cKUz_XNrW8eLz2W1erlorwi5RBBOs3UG?usp=sharing

Johdanto

Metsäliikkeen vapaaehtoinen luontokartoittaja ja kasviekologiaan suuntautunut biologian maisteriopiskelija Helmi Köykkä selvitti Helsingin kaupungin kiinteistön luontoarvoja lokakuussa 2026. Kyseinen metsäalue on hakkuu-uhan alla, minkä vuoksi alue kartoitettiin metsän rakennepiirteet (puulajit, ikä, runsaussuhteet, lahoppuuston runsaus) sekä huomionarvoiset luontotyytit, käävät, jäkälät ja kasvit huomioiden. Koko kiinteistö kartoitettiin. Kartoitus tehtiin Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen (Helsy) pyynnöstä.

Kartoitusalue on kooltaan noin 63 hehtaaria (kuva 1). 19.10.2026 tehdyssä kartoituksessa kartoitettiin vain alueen itäpuolisko. Länsipuolisko kartoitettiin toisen kartoittajan toimesta. Se sijaitsee Hältingbergetillä Östersundomissa, Helsingissä.

Kuva 1. Kartoitusalue merkitty oranssilla viivalla. 19.10.2026 kartoitettiin vain alueen itäpuolisko.

Menetelmät

Kohde kartoitettiin 19.10.2026. Puuston ikää arvioitiin Paikkatietoikkunan aineistojen avulla sekä kohteella silmä määräisesti. Myös lahoppuun määrää arvioitiin silmä määräisesti, minkä vuoksi nämä arviot ovat suuntaa antavia. Arvokkaan metsän rakenteen tunnistamisessa käytettiin METSO- ja LUTU-kriteereitä (Luontotyyppien Punaisen kirjan verkkopalvelu; rajauksena Etelä-Suomen luokitus). Lisäksi hyödynnettiin Suomen lajitietokeskuksen (laji.fi) julkisia havaintoja. Metsävarakuvioita ei ollut käytettävissä. Maastokäynnin lajistohavainnot on kirjattu laji.fi-tietokantaan.

Tulokset – huomionarvoiset luontotypit

Kartoitusalueelta löydettiin useita huomionarvoisia luontotyyppejä, joiden sijainnit kartalla on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Huomionarvoiset luontotypit kartalla.

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto alueelta löydetyistä huomionarvoisista luontotyypeistä.

Luontotyyppi	Uhanalaisuus	Lakistatus	METSO
--------------	--------------	------------	-------

varttunut kuivahko kangas	EN		I-, II- ja III-luokat
kalliometsä	NT	vastuuluontotyyppi	II-luokka
kangaskorpi	CR	vastuuluontotyyppi	I-luokka
puro	EN	luontodirektiivi	

Kartoitusalue on pääasiassa melko nuorta ja tasaikäistä mäntyvaltaista kuivahkoa kangasmetsää. Kangasmetsien lomassa esiintyy pienialaisia korpipainanteita sekä iäkkäämpiä kalliometsiä. Alla on kuvattu kartoitusalueen huomionarvoiset luontotyypit sekä METSO-kohteet.

Kartoitusalueen itäosassa Puroniityntien itäosassa on käsitelty ja ryteikköinen lehtipuuvaltainen alue (kuva 3). Alueella kasvaa runsaasti lehtipuita: koivua, haapaa, raitaa ja tammea. Osa tammista ja raidoista on järeitä ja kookkaita (kuva 4). Puusto on nuorta, noin 30-40-vuotiasta. Alueella virtaa kaivettu oja. Puron itäpuolella on harvapuustoinen kallionjyrkänne. Jyrkanteen puusto on melko nuorta ja lahoppuuta on niukasti. Joutomaa-alueella on runsaasti lehtipuista peräisin olevaa eri-ikäistä lahoppuuta, noin 5 m³/ha.

Kuva 3. Lehtipuuvaltaista aluetta, jossa runsaasti lahoppuuta.

Kuva 4. Kookas tammi.

Kartoitusalue on pääasiassa mäntyvaltaista kuivahkoa kangasta (kuva 5). Kuusta, koivua ja haapaa kasvaa sekapuuna. Puusto on tasaikäistä ja melko nuorta, noin 50-60-vuotiasta, paikoitellen myös iäkkäämpää, noin 80-100-vuotiasta. Lahopuuta on vaihtelevasti, noin 2-7 m³/ha. Lahopuu on pääasiassa lahoasteen 1 ja 2 mäntymaapuuta, mutta myös pitkälle lahonneita maapuita esiintyy. Myös keloja esiintyy. Kartoitusalueen eteläosassa, Hältingbergetin ja sähkölinjan välisellä alueella, puusto on iäkkäämpää ja lahopuuta on yli 10 m³/ha. Kuivahkon kangasmetsän alueet kuuluvat pääasiassa METSO III -luokkaan, mutta runsaslahopuisemmat (yli 5 m³/ha) alueet kuuluvat METSO II -luokkaan. Kartoitusalueen eteläosan runsaslahopuinen (yli 10 m³/ha) ja iäkkäämpi alue kuuluu METSO I -luokkaan. Varttuneet kuivahkot kankaat ovat erittäin uhanalainen (EN) luontotyyppi.

Kuva 5. Nuorta kuivahkoa kangasmetsää.

Kartoitusalue on hyvin kallioista. Kallioilla on mäntyvaltaista ja melko luonnontilaisena säilynyttä kalliometsää (kuva 6). Puusto on melko iäkästä, noin 80-100-vuotiasta ja paikoitellen yli 100-vuotiasta. Lahopuuta on vaihtelevasti, noin 2-7 m³/ha. Keloja ja kilpikaarnamäntyjä esiintyy. Parissa kelossa havaittiin myös pesäkolo. Paikoitellen esiintyy jyrkkiä, pystysuoria kalliojyrkänteitä ja niiden välissä kapeita solia. Kartoitusalueen kalliometsät kuuluvat METSO II-luokkaan. Kalliometsät ovat silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi, minkä lisäksi ne ovat vastuuluontotyyppi.

Kuva 6. Kalliometsää.

Kartoitusalueella esiintyy useita pienialaisia kangaskorvipainanteita kallioiden välissä (kuva 7). Korvipainanteissa kasvaa korpilahkasammalta, korpikarhunsammalta, puolukkaa, mustikkaa, suopursua, virpapajua, kuusta, koivua ja mäntyä. Puusto on melko nuorta. Lahopuuta esiintyy. Luonnontilaisen vesitaloutensa vuoksi korvet kuuluvat METSO I -luokkaan. Kangaskorvet ovat äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi ja ne sisältyvät vastuuluontotyyppiin kangas- ja aitokorvet.

Kuva 7. Kangaskorpipainanne kallioiden välissä.

Kartoitusalueen pohjoisosassa on puro (kuva 8). Puro alkaa ojitetulta suolta, minkä vuoksi se ei ole täysin luonnontilainen, mutta se laskee Hältingträskiin, joka on luonnontilainen suolampi. Kartoitusalueella purouoma on melko suora, ja luultavasti sitä on paikoitellen suoristettu. Uomassa kasvaa rahkasammalta, ja sen päällä sekä sen varrella on melko runsaasti lahoppuuta. Kartoitusajankohtana uomassa oli vain hieman vettä. Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet ovat erittäin uhanalainen (EN) luontotyyppi, minkä lisäksi ne sisältyvät luontodirektiivin luontotyyppiin pikkujoet ja purot (3260).

Kuva 8. Kartoitusalueen pohjoisosassa sijaitseva puro.

Tulokset - huomionarvoiset lajit

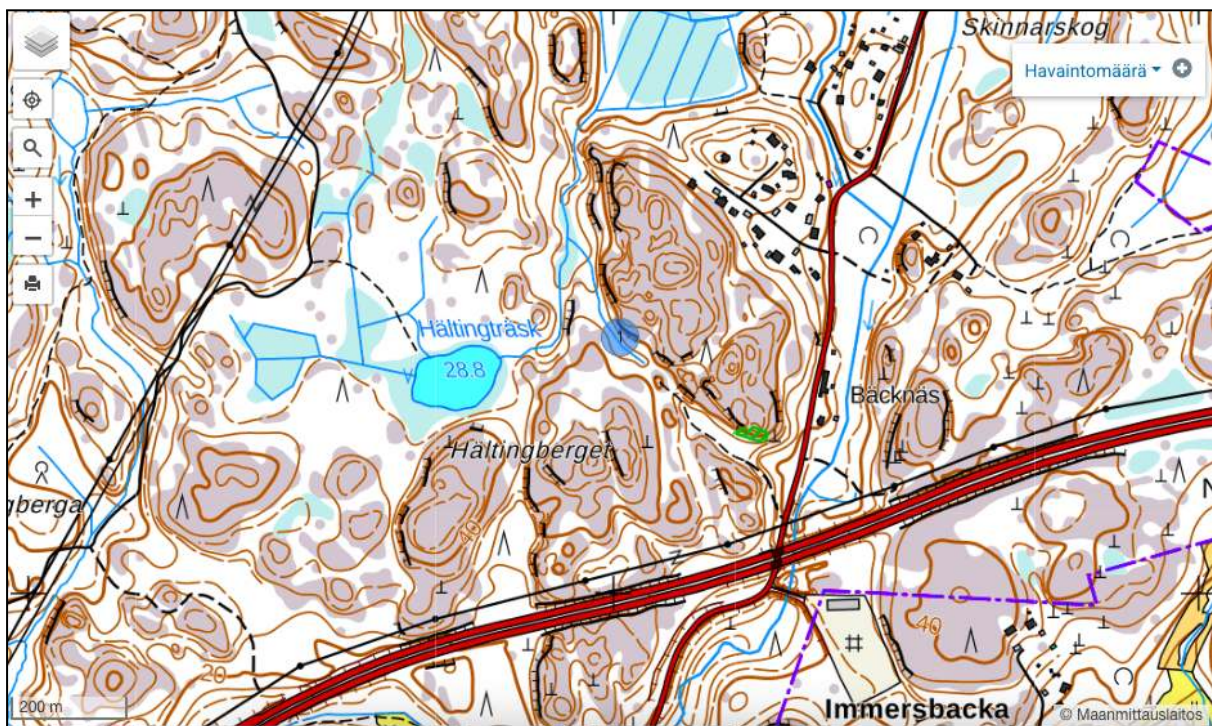
Laji	Uhanalaisuus	Muuta
kantopaanusammal - <i>Calypogeia suecica</i>	EN, §	erityisesti suojeltavat lajit
rakkosammal - <i>Nowellia curvifolia</i>	NT	
närhi - <i>Garrulus glandarius</i>	NT	
orakarakka - <i>Steccherinum ochraceum</i>	LC	luontoarvolaji
hopeakääpä - <i>Canopora subfuscoflavida</i>	LC	luontoarvolaji
oravuotikka - <i>Asterodon ferruginosus</i>	LC	vanhan metsän indikaattori
hömötiainen - <i>Poecile montanus</i>	EN	
riukukääpä - <i>Phellinus viticola</i>	LC	vanhan metsän indikaattori
ryväsjäkälä - <i>Hertelidea botryosa</i>	VU	
aarnikääpä - <i>Phellinus nigrolimitatus</i>	LC	vanhan metsän indikaattori
pohjanrypykkä - <i>Phlebia centrifuga</i>	LC	vanhan metsän indikaattori

tervakääpä - <i>Ischnoderma benzoinum</i>	LC	luontoarvolaji
kultarypykkä - <i>Pseudomerulius aureus</i>	LC	vanhan metsän indikaattori
pörrökääpä - <i>Cerrena unicolor</i>	LC	luontoarvolaji

Kartoitusalueelta löydettiin useita huomionarvoisia lajeja. Lajihavainnot on tallennettu laji.fi-tietokantaan.

Kartoitusalueelta havaittiin rakkosammalta ja närhiä, jotka ovat silmälläpidettäviä lajeja, ryväsjäkälää, joka on vaarantunut laji sekä hömötiaisia, joka on erittäin uhanalainen laji. Lisäksi löydettiin useita kääväkkeitä, jotka ovat vanhan metsän indikaattorilajeja ja luontoarvolajeja eli vaateliaita lajeja, joiden esiintyminen viittaa luontoarvoiltaan merkittävään elinympäristöön.

Kartoitusalueelta löydettiin yksi esiintymä erittäin uhanalaista ja erityisesti suojeltua kantopaanusammalta (kartta alhaalla). Sammalen mikroskopoi sammalryhmän jäsen Esa Ervasti.

Kuva 9. Kantopaanusammalen esiintymispaikka.

Johtopäätökset ja suositukset

Kartoitusalueelta löytyi lukuisia huomionarvoisia metsä- ja suokohteita. Kohteet ovat uhanalaisia luontotyypppejä, minkä lisäksi osa niistä on myös vastuuluontotyypppejä ja luontodirektiivin luontotyypppejä. Alueen kalliometsäalueet ovat säilyneet melko

luonnontilaisina, mutta niiden ympärillä on monin paikoin tasarakenteisia mänty- ja kuusivaltaisia nuoria kasvatusmetsiä. Suurin osa kartoitusalueen metsistä kuuluu METSO II- tai III-luokkaan. Lahopuuta ja iäkästä puustoa esiintyy. Metsien lomasta löytyy useita luonnontilaisia ja uhanalaisia METSO I-luokan kangaskorpialueita.

Kartoitusalueen metsät ovat paikoitellen luontoarvoiltaan heikompia, toisin sanoen iältään nuoria ja lahopuuston määrältään niukempia. Kartoitusalueella kuitenkin esiintyy arvokkaita luontotyyppejä, kuten korpia ja varttuneita kalliometsiä sekä huomionarvoista lajistoa. Näiden luontotyyppien ja lajiston säästämiseksi olisi tärkeää suojella myös arvokkaita alueita ympäröivät alueet. Nuorempien ja tasarakenteisten metsien rakennepiirteitä ja monimuotoisuutta olisi mahdollista lisätä ennallistamalla, kuten lisäämällä lahopuuta.

Kartoitusalueelta löydettiin useita havaintoja uhanalaisesta, silmälläpidettävästä ja vanhan metsän indikaattorilajistosta.

Kartoitusalue sijaitsee noin 1,5 kilometrin päässä Sipoonkorven kansallispuiston rajalta. Tämä lisää suojeluarvoa, sillä jos kartoitusalue suojeltaisiin, saataisiin aikaan yhtenäisempi ja laajempi luonnonsuojelualueiden verkosto. Tämä olisi tärkeää, sillä metsäalueiden pirstoutuminen heikentää luontoarvoja ja on haitaksi ekosysteemeille ja lajien levittäytymiselle.

Kartoitusalueella on luonnonsuojelulailla suojeltu luontaisesti syntynyt lajopuumetsä.

Kartoitusalueella on useita polkuja, minkä takia se on arvokas lähimetsä ja virkistyskäyttöalue.

Edellä mainittujen luontoarvojen johdosta koko metsäaluetta esitetään suojeltavaksi.

Lähteet

Helsingin karttapalvelu. kartta.hel.fi

Karttaselain. <https://app.karttaselain.fi/>

Luontotyyppien punaisen kirjan verkkopalvelu. 2018. Suomen ympäristökeskus. <https://luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/>

Paikkatietoikkuna. <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Suomen lajitietokeskus. laji.fi

Vesilaki (587/2011).

Hältingberget länsiosa – arvokkaat elinympäristöt

Sijainti: Helsinki Östersundom

Omistaja: Helsingin kaupunki

Kiinteistötunnus: 91-442-6-267

Kiinteistön pinta-ala: 63 hehtaaria

Maastokäynti: 29.10.2026, raportti x.10.2026

Kartoittajat: Anna Pajari annasaskia.pajari@gmail.com

Kartta 1. Hältingbergetin selvitysalueen länsiosa.

X

Kartta 2. Huomionarvoiset luontotyytit ja METSO-rajaukset.

Lyhyt summaus 29.10.

(metso-rajaukset ja tarkemmat kuvaukset tulevat raporttiin myöhemmin)

Arviolta reilu puolet selvitysalueesta täyttää METSO-kriteerit luokissa I ja II. Vajaa puolet on harvennettua talousmetsää ja täyttää III-kriteerin arvokkaampiin alueisiin liittyneenä. (Määrät tarkentuvat kun kuvioinnit valmistuvat.)

Alueella on useita hehtaareita METSO I- ja II-luokan kalliometsiä. Suuri osa on vanhapuustoisia, kilpikaarnamännyt valtapuinaan. Paikoin voidaan perustellusti käyttää sanaa: erämainen. Kelopuita esiintyy paikoittain erittäin runsaasti ja osa kalliometsistä onkin runsaslahopuustoisia. Niiden välissä olevilla kangasmailla on vaihtelevan laatuista metsä. Kohteen keskiosilla kalliometsien väliset kangasmetsät on osin hakattu talousmetsäkäyttöön.

METSO-kangasmetsät ovat pääosin tuoretta havusekametsää tai kuivahkoa kangasmetsää. Sekapuina koivua, haapaa ja raitaa. Kankaat painottuvat alueen pohjois- ja itäosille, mutta myös keskiosilla niitä esiintyy pienialaisesti kalliometsiin kytkeytyen. Hältingbergetin jyrkänteen alusmetsästä alkaa laaja tuoreen kankaan kuvio, joka jatkuu pitkälle länteen. Se on **luokkaa I-II**; varttunutta ja osin vanhapuustoisia, lahopuumäärältään vaihtelevaa. Kuusen lahopuuatkumoa esiintyy kohteella pistemäisesti, etenkin rinteillä, muutamassa kohdin kohtalaisesti. Soistuneisuuden määrä on paikoittain huomattavaa. Kaikkia METSO-kelpoisia kangasmetsiä yhdistää suhteellisen luonnontilainen rakenne, vaikka poimintahakkuiden jälkiä näkyykin. Ne tulisi suojella yhdessä kalliometsien, Korsnäsin puroalueen sekä heikompien alueiden kanssa yhtenä kokonaisuutena ja liittää osaksi Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueohjelman Puroniityn tarkastelualueutta.

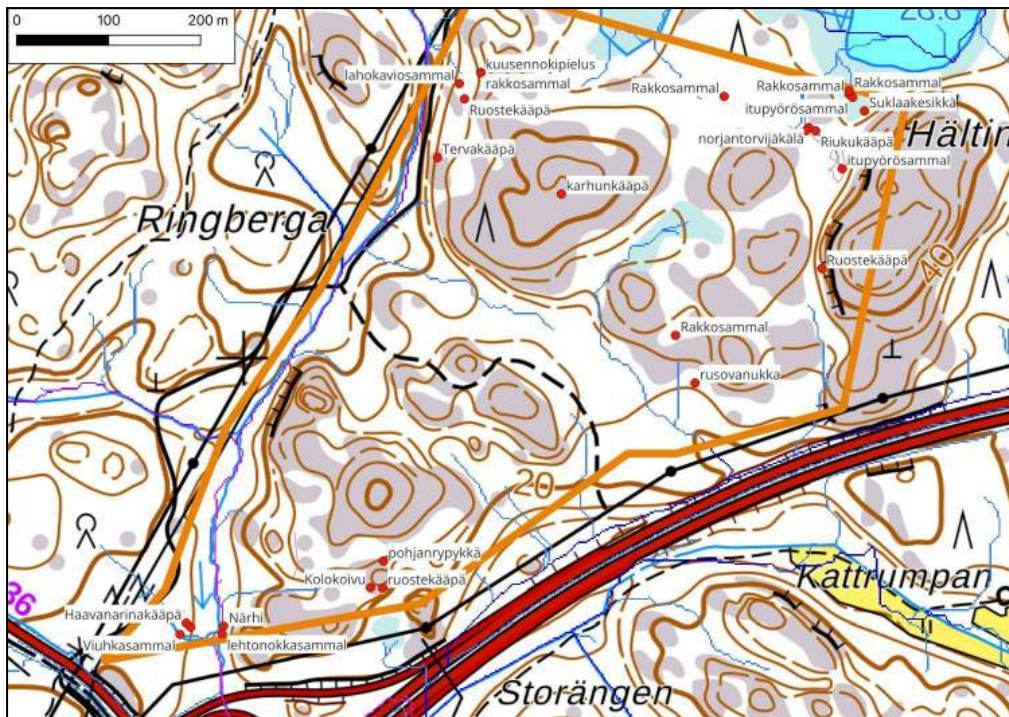
Lisäksi paikannettiin **muita arvokkaita luontotyyppejä**: kohteen lounaisosassa on **kostea runsasravinteista Korsnäsinpuron luonnontilaisen kaltaista puronvarsilehtoa ja tuoretta runsasravinteista lehtoa**. METSO I-luokkaa ja Metsälaki 10-kohde (rehevät lehtolaikut). Rajauksella Korsnäsinpuron pohjoisosilla esiintyy lisää lehtoa, joka on pääosin talousmetsäkäytössä, mutta täyttää METSO II-luokan parhaimmillaan. Puron pohjoisosilla on myös METSO-I-luokan vanhaa tuoretta kangasmetsää.

Puroa ei ole rajattu Metsälain 10 § mukaiseksi kohteeksi, mahdollisesti muutamien vanhojen ojitusten vuoksi. Rajaus voisi kuitenkin olla perusteltu, sillä puro on kauttaaltaan mutkitteleva ja virtaava sekä luonnontilaisen kaltainen. Alueen koillisosaan rajattiin vesitaloudeltaan luonnontilainen kangaskorpi (n. 0,2 ha), ja sen lähistöllä sijaitsee myös luonnontilainen rämeläikku.

Lajistoa ei ehditty katsoa kuin parhailta kohdilta. Esimerkiksi jäkälä- ja kääväkäslajisto jäi siten niukaksi. 29.10. maastokäynnillä havaitut lajit (saattaa täydentyä 2 käävällä), myös kartan kera:

itupyörösammal EN (2 esiintymää)
lahokaviosammal EN
hömötiainen EN
kuusenokkipielus VU
rusovanukka/ rikkivanukka VU/NT
töyhtötiainen VU
rakkosammal NT (5 es.)
norjantorvijäkälä NT
närhi NT
karhunkääpä (vanhan metsän indikaattori vm-ind)
pohjanrypykkä (vm-ind.)
riukukääpä (vm-ind.)
ruostekääpä (vm-ind, 2 es.)
lehtonokkasammal (luontoarvolaji)
suklaakesikkä (jonkin sortin luontoarvolaji)
tervakääpä (luontoarvolaji)
viuhkasammal (luontoarvolaji, 2 es.)

Alueella on tehty kääpäselvitys -22 Savolan toimesta ja se on rajattu miltei kokonaan arvoluokkaan I hyvin arvokas kääpäalue. Koostan sen sisällön myös viralliseen raporttiin; useita vanhan metsän indikaattoreita esiintyy ympäriinsä rajausta. Muun statuksen omaavia ei.

Kartta x. Huomionarvoiset lajit maastokäynnillä 29.10.2026. Osa lajeista ei näy tässä (näky kyllä laji.fissä)

Kuvia kohteelta 29.10.2026

Kuva x. Korsnäsinpuron kuivunutta kohtaa runsasravinteisella kostealla lehtotyyppillä.

Kuva x. Korsnäsinpuron eteläosaa, lehtoa haapoineen. Taustalla istutuskuusikko.

Kuva x. Runsaslahopuustoista kalliometsää, useita kymmeniä kelopuita hehtaarilla.

Kuva x. Eteläosassa nuorta talousmännikköä, keskellä kulkee polku.

Kuva x. Rinnemetsän rakennetta alueen keskiosalla.

Kuva x. Järeä mänty ja maapuuta kuivahkolla kankaalla, ulkoilureitin varrella.

Kuva x. Erittäin uhanalaista itupyörösammalta läpilaholla maapuulla.

Kuva x. Pohjoisosalla soistunutta tuoretta kangasmetsää, taustalla harvennettua kuviota.

Kuv x. Kohteen ainoa räme, isovarpurämettä ja korpirämettä (?).

Kuva x. Nuorta taloussekametsää.

Kuva x.Lahopuustoista kangasmetsää kallioiden välissä.

Kuva x. Korsnäsinpuroa rajauksen pohjoisosalla.

raportti kuvioittain, jatkuu 30.10.:

1. METSO I-II-luokan Korsnäsin puronvarsilehtokokonaisuus. Puroyhtymäkohta. Purot luonnontilaisen kaltaiset, purojen välissä esiintyy muutama vanha oja. Läntisen sivupuron kostea runsasravinteinen lehto on lehtipuuvaltainen: vanhaa järeäpuustoista haavikkoa ja kuusia, vanhaa raitaa ja muutama tervaleppä. Pensaskerroksessa tuomea ja leppää. Kentässä lehtilahopuuta purouomassa. Vaihetuu rinteessä METSO I-luokan tuoreeksi lehdoksi. Useita kolohaapoja. Lahopuuta rinteessä useita kuutioita, myös järeää raidan maapuuta. Purojen välissä metsän luonnontilaisuus vaihtelevaa, lehtomaannoksella myös istutuskuusikkoa. Rajattu mukaan I-luokkaan.

Lajisto

närhi (NT), haavanarinakääpä (luontoarvolaji), viuhkasammal (luontoarvolaji, 2 es.), lehtonokkasammal (indikaattorilaji)